

Asia: VN/23928/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Olisiko biokaasulaitosten osalta nykytilanne ehdotettua sääntelyä parempi ja selkeämpi, jos ohjeistuksella varmistettaisiin, että sääntelyä sovellettaisiin samalla tavalla kaikissa kunnissa? Olisiko siis parempi, että biokaasulaitoksilta edellytettäisiin aina ympäristölupaa, eikä biokaasulaitoksen menettely vaikuttaisi eläinsuojaan menettelyihin?

-

Olisi myös mahdollista säätää niin, että biokaasulaitokset olisivat aina lupamenettelyssä ja ilmoituksenvarainen eläinsuoja olisi yhdessä biokaasulaitoksen kanssa aina kunnan lupamenettelyssä silloin, kun laitoksen käsittelymäärä on alle 20 000 tonnia vuodessa. Menettely ei siis riippuisi siitä, käsitelläänkö eläinsuojan biokaasulaitoksessa vain oman tilan syötteitä vai tuodaanko niitä myös muualta. Mitä mieltä olette tästä sääntelyvaihtoehdosta?

-

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan: ”Jos biokaasulaitos kuuluu hyvin pienelle eläinsuojalle, jolta ei edellytetä ilmoitusmenettelyä, olisi biokaasulaitoksesta tehtävä oma ilmoituksensa.” Pitäisikö näiden eläinsuojien biokaasulaitosten olla lupamenettelyssä vai voidaanko ne käsitellä ilmoituksella? Niiden yhteydessä oleviin, ilmoituksenvaraisuus-kynnyksen alle jääviin eläinsuojoihin ei sovelleta eläinsuoja-asetusta.

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (EPOELY) lausuu hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamisesta seuraavaa:

Vaikutukset ympäristövahinkorahastolain toimeenpanoon

Ehdotetulla lainmuutoksella on vaikutusta ympäristövahinkorahastolain (1262/2022, YVRL) toimeenpanoon ja ympäristövahinkomaksun perintään. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii ympäristövahinkorahaston maksunkantoviranomaisena. Hallituksen esityksessä on ympäristövahinkorahastolain toimeenpanon osalta ongelmallinen.

Ympäristövahinkorahastolain mukainen ympäristövahinkomaksun peruste sekä maksuluokka johdetaan maksunkantojärjestelmässä (YLVA) ensisijaisesti kansallisen luvanvaraisuustiedon perusteella. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan, muutoksia luvanvaraisuusperusteissa ei voida ympäristövahinkorahastolain tultua voimaan tehdä kesken laskutuskauden. Laskutuskausi on kalenterivuosi. Muutokset olisi tehtävä vuodenvaihteessa, jolloin maksupäätösten tekeminen ja laskujen lähettäminen on mahdollista tilapäisesti keskeyttää tarvittavia tietokantamuutoksia ja päivitystöitä varten. Näin ollen ehdotettu lainmuutos voisi tulla voimaan aikaisintaan 1.1.2026.

Koska YVR-lain mukainen ympäristövahinkomaksun peruste sekä maksuluokka johdetaan maksunkantojärjestelmässä kansallisen luvanvaraisuustiedon perusteella, YSL:n liitteen 1 taulukon 2 kohtien 11 sisältömuutokset aiheuttavat ongelmia, erityisesti mikäli ne tapahtuvat kesken laskutuskauden. Muutokset saattavat väliaikaisesti johtaa siihen, että ympäristövahinkomaksu lähtee väärin perustein. On myös otettava huomioon, että uudet kohdat YSL:n liitteissä eivät ilman tarkennusta tai vastaavaa muutosta ympäristövahinkorahastolakiin johda maksuperusteeseen. Esitettyjen muutosten päivityksiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvontaosassa sekä ympäristövahinkomaksun maksunkantojärjestelmässä on varattava rahaa, sekä aikaa valmisteluun ja toteutukseen.

Nykysääntelyn mukaan sellaiset biokaasulaitokset, joille on myönnetty ympäristölupa jätteen ammattimaisen tai laitospäivähoitoon perusteella, tulevat ympäristövahinkorahastolain perusteella olemaan joko vuosi- tai kertamaksuvelvollisia käsitellyn jätteen määrän mukaan. Hallituksen esityksen mukaan 1.3.2025 alkaen pelkästään oman tilan syötteitä käsittelevät eläinsuojan yhteydessä toimivat biokaasulaitokset hyväksyttäisiin ilmoitusmenettelyssä ja näin ollen eivät mahdollisesti enää olisi ympäristövahinkomaksuvelvollisia. Ympäristövahinkomaksu on veroon rinnastettava maksu, ja tämän takia maksuvelvollisia toimintoja on kohdeltava yhdenvertaisesti. Ympäristövahinkorahastolaki ei tunne käsitettä biokaasulaitos, joten ilman tarkennusta tähän, biokaasulaitokset saattavat jäädä ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden ulkopuolelle. ELY-keskus ehdottaa, että ympäristövahinkorahastolain liitteitä 1 ja 2 tulisi muuttaa vastaamaan ympäristönsuojelulain liitteiden 1 ja 4 ehdotettuja sanamuotoja, jotta eläinsuojien yhteydessä toimivia biokaasulaitoksia kohdeltaisiin yhdenmukaisesti ympäristövahinkorahastolain mukaisessa maksunkannossa.

Muutokset biokaasulaitosten ilmoituksenvaraisuuteen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pitää kannatettavana muutosta, jonka mukaan biokaasulaitoksen perustamisen ilmoituksenvaraisen eläinsuojan yhteyteen tapahtuisi eläinsuojan ilmoituksen

muutoksella. Koska eläinsuoja on ilmoitusmenettelyssä, on johdonmukaista, että myös biokaasulaitos on ilmoitusmenettelyssä, sillä ne muodostavat selkeän toiminnallisen kokonaisuuden. ELY-keskus katsoo, että eri vaihtoehdot eläinsuojien ja biokaasulaitosten ilmoitus- ja luvanvaraisuutta koskevista rajoista ja toimivaltaisesta lupaviranomaisesta tulee kuitenkin harkita tarkoin, ettei sääntelyn muutos aiheuta lisääntyvää hallinnollista taakkaa. Yksi vaihtoehto voisi olla tarkastella eläinsuojaa ja biokaasulaitosta kokonaisuutena, jossa ilmoitus- tai luvanvaraisuuden raja määräytyisi kokonaisuuden ei yksittäisten toimintojen perusteella, kun biokaasulaitoksessa käsiteltäisiin vain omalla tilalla muodostuvia jätejakeita. ELY-keskus pitää tärkeänä, että sellaiset biokaasulaitokset, joissa käsitellään eläinsuojan ulkopuolisia syötteitä, säilyvät luvanvaraisena.

Muutoksen myötä YLVA-tietojärjestelmässä biokaasulaitos pitäisi eriyttää omaksi osiokseen, jossa on raportoitavana myös jätelomakkeet.

Lumen mereen kaataminen

Hallituksen esityksessä kiellettäisiin lumen kaataminen mereen. ELY-keskus toteaa, että vastaisuuden varalta voisi olla tarkoituksenmukaista kieltää myös lumen kaataminen sisävesistöihin, koska sulava lumi aiheuttaisi sisävesissä vähintään vastaavanlaisia haittavaikutuksia kuin meressä.

Karttunen Päivi
EPOELY, Ympäristönsuojeluyksikkö